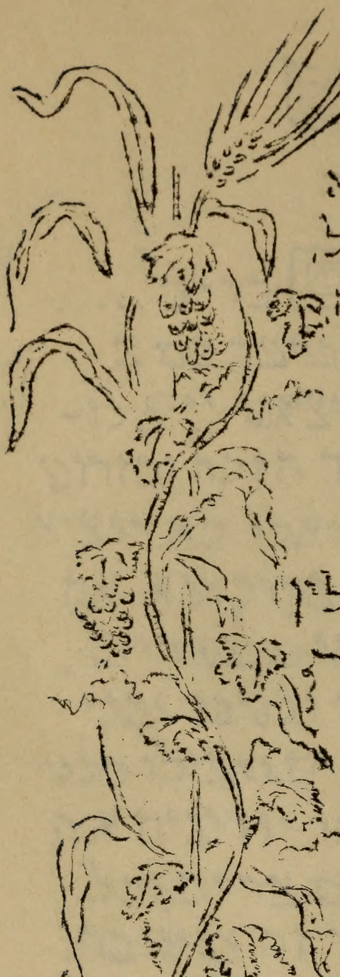
הגדה של פסח

כפר רופין
תש"ה

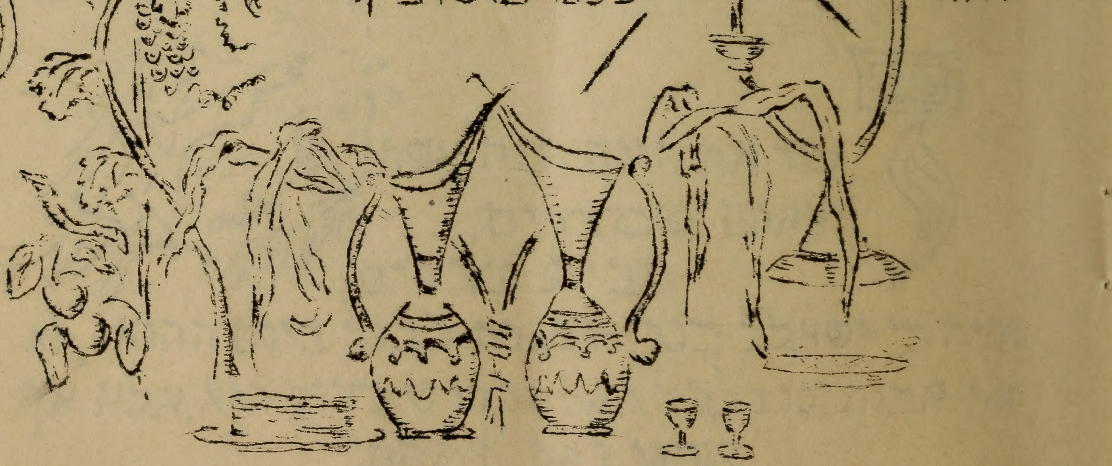

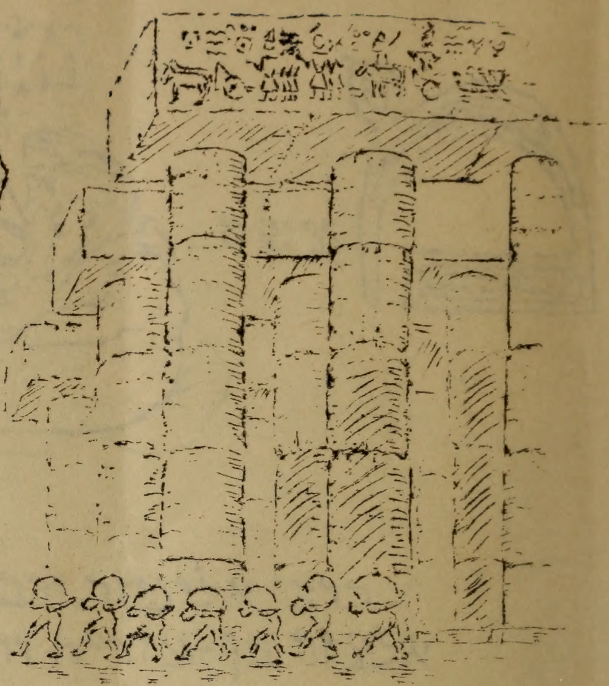
...דור ודור חי״ב אדם לראות
את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים.

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא
בארעא דמצרים. כל דכפין ייתי וייכול,
כל דצריך ייתי ויפסח. השתא הכא, לשנה
הבאה בארעא דישראל. השתא עבדין;
לשנה הבאה בני חורין.

מה נשתנה הלילה הזה מכל
הלילות, שבכל הלילות אנו אוכלין
חמץ ומצה, הלילה הזה כולו
מצה. שבכל הלילות אנו אוכלין
שאר ירקות, הלילה הזה מרור;
שבכל הלילות אנו אוכלין יושבין
ובין מסובין, הלילה
הזה כלנו מסובין.

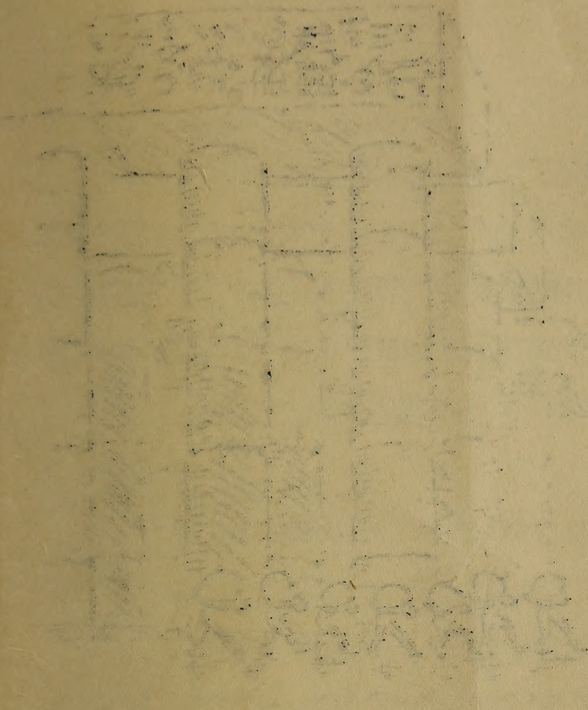

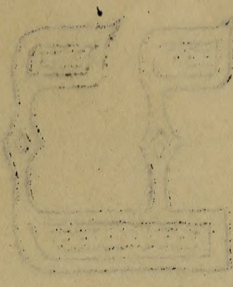
עבדים ....
היינו לפרעה במצ-
רים ויוציאנו יי אלו-
הינו ביד חזקה ובזרוע
נטויה; ואלו לא הוציא
הקדוש ברוך הוא את
אבותינו ממצרים,
הרי אנו ובנינו ובני
בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים. ואפילו כלנו
חכמים, כלנו נבונים, כלנו זקנים, כלנו יודעים את
התורה, מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים, וכל
המרבה לספר ביציאת מצרים, הרי זה משובח.

זכור את היום הזה אשר
יצאתם ממצרים,
מבית עבדים.

והיה כי ישאלך בנך - והגדת לבנך ביום ההוא: "לא
את אבותינו בלבד גאל הקדוש ברוך הוא, אלא אף
אותנו גאל עמהם."

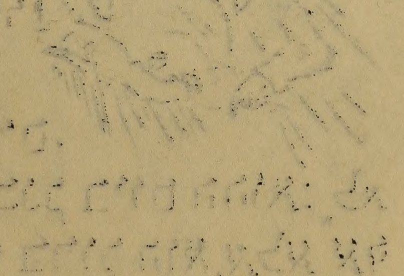

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

מעשה..

...ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן-עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסובין בבני-ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה.

עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית.

וימת יוסף וכל-אחיו וכל הדור
ההוא. ובני ישראל פרו וישרצו
וירבו ויעצמו במאד מאד
ותמלא הארץ אותם. ויקם מלך-חדש
על-מצרים אשר לא-ידע את-יוסף.
ויאמר אל-עמו הנה עם בני ישראל
רב ועצום ממנו. הבה נתחכמה לו פן
ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף
גם-הוא על-שנאינו ונלחם-בנו ועלה
מן הארץ. וישימו עליו שרי מסים למען
ענתו בסבלתם ויבן ערי מסכנות ל-
פרעה את פתם ואת-רעמסס. וכאשר
יענו אתו כן ירבה וכן יפרוץ ויקצו מ-
פני בני ישראל. ויעבידו מצרים
את בני ישראל בפרך. וימררו את-חייהם
בעבדה קשה בחומר ובלבנים ובכל
עבודה בשדה את כל-עבדתם אשר
עבדו בהם בפרך.

משה
היה רועה את צאן יתרו
חותנו כוהן מדין. וינהג
את הצאן אחר המד-
בר ויבוא אל הר
האלוהים חורבה. וירא מלאך
ד' אליו בלבת האש מתוך הסנה,
וירא והנה הסנה בוער באש

והסנה איננו אוכל, ויאמר משה, אסורה נא ואראה את
המראה הגדול הזה, מדוע לא יבער הסנה. ויאמר ד'
משה משה! ויאמר הנני ויאמר ד': אל תקרב הלום, של
נעליך מעל רגליך, כי המקום שאתה עומד עליו, אדמת
קודש הוא. ויאמר אני אלוהי אביך, אלוהי אברהם, יצחק ואלו-
הי יעקב, ויאמר ד' ראה ראיתי את עני עמי אשר ב-
מצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נוגשיו, כי ידע-
תי את מכאוביו. וארד להצילו מיד מצרים ולהעל-
תו מן הארץ ההיא אל ארץ טובה ורחבה, אל ארץ
זבת חלב ודבש.

ך...

..שוב מצרימה ועשית לי
עם. הידעת איך יעשה עם. את העבדים, ואת האומ-
ללים תקרא אליך, את כל אשר יאנחו מרוב
ואשר יענו תחת יד הנוגשים והפקידים ואין
להם בלתי אם לב ובלב הזה מעט רגש, והבא-
ת אליהם והוצאת אותם מבית עבדים וגאל-
ת אותם ונתת להם חוקים ומשפטים ועשית
אותם עם. לך, בוא מצרימה ועשית לי עם ובאת
אל העניים והאומללים אל כל הנאנחים והנדכאים
ואמרת אליהם כי עבדים הם והם לא יבינו; —
ואמרת כי אומללים הם — והם לא ידעו; וכי גדול
עניים ונדולים מכאוביהם ונורא לחצם — והם
לא יאמינו. ופקחת את עיניהם בחוזק יד על
כל לחצם ועל עניים וגאלת אותם. ועם רב ימשך
אחריך בקרב אחיך, אשר לא ידעת ואשר לא ידעוך

צוה מקרב כל העם מסביב אשר רצ ומר לוהים,
והיית לאב המון-עם רב ולראש שבטיו ועשית
מהם לעמים עם, ומן האדם עם, וצפרות חול ארץ.

בני-ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה
מימינם ומשמאלם. וירדפו מצרים ויבאו אחרי-
הם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל-תוך הים
וישב הים לפנות בקר לאיתנו ומצרים נסים
לקראתו: וישבו המים ויכסו את הרכב ואת
הפרשים לכל חיל-פרעה הבאים אחריהם
בים לא נשאר בהם אד-אחד: ובני ישראל
הלכו ביבשה בתוך הים.

ויושע יהוה ביום ההוא את ישראל
מיד מצרים וירא ישראל את מצ-
רים מת על שפת הים. וירא ישראל
את היד הגדולה אשר עשה יהוה
במצרים וייראו העם את יהוה ויאמינו ביהוה
ובמשה עבדו. - אז ישיר משה ובני ישראל את
השירה הזאת לד׳ ויאמרו לאמר:

אשירה לד׳ כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים.
עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה, זה אלי ואנוהו
אלהי אבי וארוממנהו. ד׳ איש מלחמה, ד׳ שמו.
מרכבות פרעה וחילו ירה בים ומבחר שלישיו טובעו בים סוף
תהומות יכסיומו, ירדו במצולות כמו אבן
ימינך ד׳ תרעץ אויב, ימינך ד׳ נאדרי בכוח.
וברב גאונך תהרוס קמיך תשלח חרונך יאכלמו כקש.
תפול עליהם אימתה ופחד, בגדול זרועך ידמו כאבן,
עד יעבור עמך ד׳ עד יעבור עם זו קנית.

ישראל ממצרים
בית יעקב מעם לועז,
היתה יהודה לקדשו,
ישראל ממשלותיו.

הים ראה וינס,
הירדן יסוב לאחור,
ההרים רקדו כאילים,
גבעות כבני צאן.

מה לך הים, כי תנוס
הירדן, תסוב לאחור
ההרים תרקדו כאילים
גבעות כבני צאן.
מלפני אדון, חולי ארץ
מלפני אלוה יעקב.

היא שעמדה...

לאבותינו ולנו שלא
אחד בלבד עמד
עלינו לכלותנו, אלא
שבכל דור ודור עומ-
דים עלינו לכלותנו,
והקדוש ברוך הוא
מצילנו מידם...

חמתך על הגויים שלא ידעוך ועל ממלכות אשר
בשמך לא קראו כי אכל את יעקב ואת נוהו
השמו שפוך עליהם זעמך וחרון אפך ישיגם
תרדוף באף ותשמידם מתחת שמי ה׳...

איכה נשא כל זאת עם פטישי
סלעים וחרמשי שדות - ולא תרפה היד רגל
לא תמעד ולב לא ישבות איכה נשא כל זאת

למי יש לב לשאת יומם וליל, יומם
וליל את האימה של חזית גרדום תמיד בלא
תכל למי יש לב, למי יש לב לזאת.

למי כנור להחריד צללי אבדן
ושכל ממיתרי תליה של מאבדי עצמם
קהל גדול למי כנור לזאת.

למי דמעות לבכות בני עלבון ויתום
על בלהות תינוק תוצה ביערות ערום למי
דמעות למי דמעות לזאת.

איכה שכלנו נתיתמנו כך התינוק
את אבא אם את בנה ואח את אח איכה
שכלנו כך.

איכה היתה עתנו עמורה זועות
ליל ליל והרדרה יום יום איכה היתה
איכה היתה לנו תבל לסדום.

מי יתן ראשי מים ועיני מקור דמעה
ואבכה יומם ולילה חללי בת עמי -
על ההרים אשא נהי על נאות מדבר קינה
והפכתי אבלם לששון ושמחתים מיגונם.

נבדים חיינו בכל הדורות בכל אתר ואתר. בין העמים נמקנו במחשכי הגלות. יובלות על יובלות שעבדנו בכל קצות הארץ, לא ידענו מרגוע וחיינו תלויים לנו מנגד. פרחחי העמים קמו עלינו להשמידנו וישלו צרו ורמאו עלמנו.

ונראה את הארץ אשר תחת רגלינו והנה היא ברזל ואת השמים אשר מעל ראשנו והנה הם נחושת, ונהי לעל זוועה לכל העמים אשר על הארץ.

ונזעק לה' אלוהינו מתוך מחילות השעבוד ומעל מוקדי האוטו-דה-פה ולא נענינו ונשא בחביון לבנו את זעם הרון עמותנו ואת תוחלת תקוותנו מדור לדור.

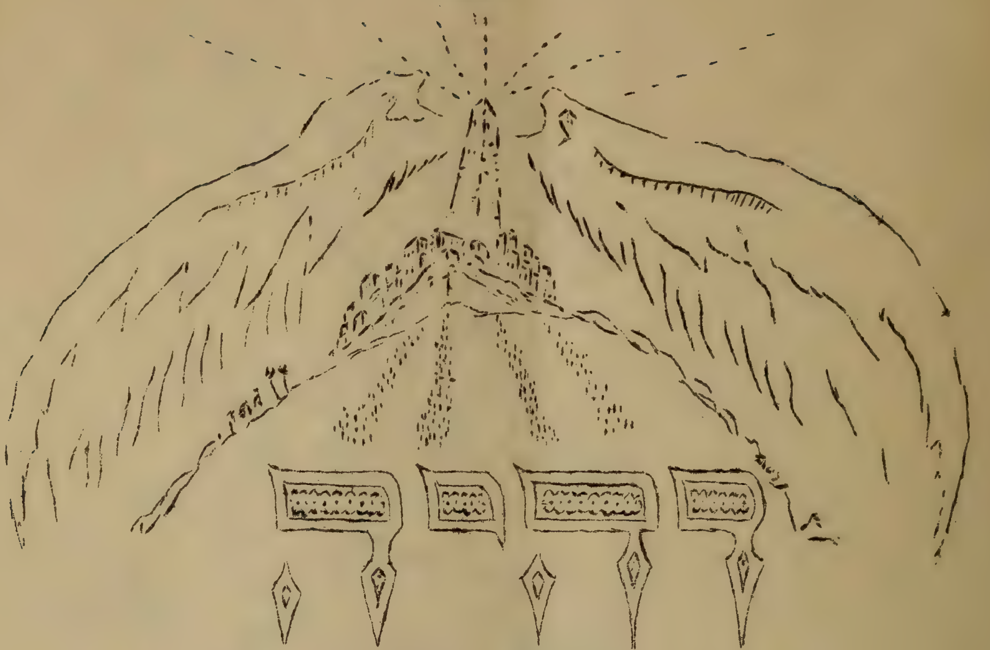
ועתה הנה קמנו לפרוק מעלינו את עול הגלות ולעשות לנו ארץ חדשה ושמים חדשים, ביד חזקה ובזרוע נטויה, למצוא מנוח לכף רגלנו ולחדש את בריתנו עם האומה הזאת ועם הצמח הצומח, רעוד רבה הדרך לפנינו.

משיח

למה נפחת בי הנשמה הזאת
למה נטעת בי הלב הזה
לחוש כל צרה וכל מכאוב וכל אָוֶן
לשאת ולסבול עם כל נדכא
ועם כל אמלל וקשה-יום –
וידי אסרת לבלי אושיע ?
עד מתי ?

עד יקום דור חדש
דור אשר יבין גאלה
דור אשר יחפוץ להיות נגאל
ואשר יכין נפשו להיות נגאל
אז תקום גם אתה לגורלך ונגאלת –
אז תקום גם אתה לגורלך ונגאלת!

ד. פרישמן

באחרית הימים נכון יהיה הר בית יהוה
בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו אליו כל
הגוים. והלכו עמים רבים ואמרו, לכו ונע-
לה אל הר יהוה אל בית אלהי יעקב ויורנו
מדרכיו ונלכה בארחתו, כי מציון תצא תורה
ודבר יהוה מירושלים ושפט בין הגוים
והוכח לעמים רבים וכתתו חרבותם לאתים
וחניתותיהם למזמרות, לא ישא גוי אל גוי
חרב ולא ילמדו עוד מלחמה.

הר גבה עלי לך מבשרת ציון,
הרימי בכח קולך מבשרת ירוש-
לים. הרימי אלתיראי אמרי לערי
יהודה: הנה אלהיכם!

הוי קומי לך רעיתי
הוי קומי לך יפתי
הוי קומי לך ולכי
לך, כי הנה הסתו
עבר, הגשם חלף הלך
לו, הנצנים נראו ב-
ארץ עת הזמיר
הגיע וקול התור
נשמע בארצנו.—
התאנה חנטה פגי-
ה והגפנים סמדר
נתנו ריח הוי קומי
לך

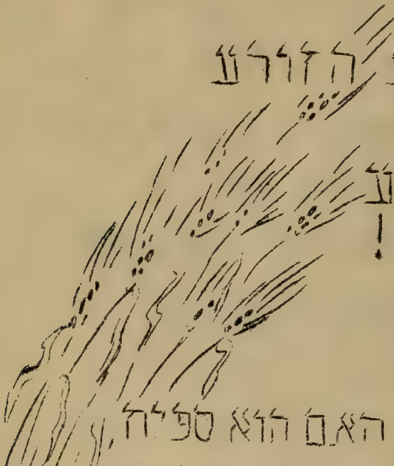
היתה רוח אחרת, גבהו שמי שמים
ויגלו מרחקים בהירים, רחבי ידים -
על ההר עומדות רגלי האביב!
על המגרש עם שמש אדים חמים משתטחים,
מן העצים הרטובים פטורי ציצים מתפתחים

עוד לא פרצו הנגוהות, אין עוד צלצלי תרועה
מאליה התפשטו שירה זכה וצנועה,
אורות רבים כמו בוקעים ועולים -
לכו במעט! והתפרץ עוז החיים החתומים.
יציץ פתאום ויתגלה כל עוז הנעלמים,
כל הכחות הפורים הגדולים.

עוד מעט והשתפכו בפרחים לבנים
גם נעורי החדשים חלומותי הישנים
כי גם נשבה רוח האביב.
מלבבי המלא כל הגיגי אשיחה,
ובדמעות מזהירות שחור יאושי אדיחה -
היתה רוח אחרת מסביב!

ניבים דוברים אלי: / זרעינו במעגלית לבב.
ויום יגיע
חיינו לשבלי זהב

וילד רך יבוא אליך
פרחי דגן לבור
והלך דל במלילותיך
רעבונו ישבור.

חרוש, חרוש וזרע הזורע
במעגלית הלב,
ובוא, בוא, זר ורע
לחג קציר קרב!

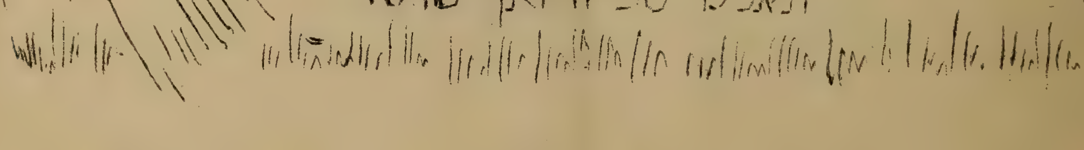
הן לא חרשתי,
גם לא זרעתי,
לא התפללתי אל המטר;
ופתע, ראה נא, שדותי הצמיחו
דגן ברוך שמש במקום הדר.

האם הוא ספיח,
תנובות מקדם,
חטי הדורה הם קצורים מאז
אשר פקדוני בימי העוני
בקעו ועלו בי באורח רז.

שגשגה, שגינה, שדמות הפלא,
שגשגה, שגינה וגמולנה חיש!
אזוכרת דברי הנוחם:
תאכלו ספיח ואף סחיש!

רנת האביב בטבעי ההרים, בנצנים בלבב
יחד עם אביב של תקופה, של אומה מחודשת נעורים;
נועם המגע החרשי עם אדמת מולדת נכספת
במשאת נפש של דורות משועים לפלא הגאולה,
זו שתרענן העולם, פני כל החיים תחדש.
דמי כל העתים ודמען הריח בזך נשימתה...
המו מכנף הארץ מירכתי זמנים ונפים.
שרו עם תועי המדבר, עם כארי יתנשא,
ודורות על דורות רמומים, נמקי חושך ועוני
שרו גיבורי בר-כוכבא, עוד שותת דם אצבעותיהם,
שרו שומרי החומות, מקובלים לוהטים-הורים,
ושרו מיובלי ידים, חורשי שדות גליל ויהודה...
ובשעת הרצון הלזו, בדממת ההרים עם שקיעה,
במזגה שפעת הזמירות לזמרה אחת נשגבה,
זמרת געגועי גאולה, בלי קול זורמת סוערת...

ה יפית, האביב בשדה,
באחו הציצים יפרחו צה-
לת חיים סביב, מה יפית
האביב, מה נעמת האביב

ה יפית, העולם ים דגן
פתוח ין גלים ברוח
ומאירים פני האגם, מה
יפית העולם, מה נעמת
העולם!
ה יפית, בקר אור כל ענף,
כל עשב ישת מטל הכסף
ישתו טל, יפיצו מר, מה
יפית, בקר אור, מה נעמת
בקר אור.

